

FOODPathS-hankkeen julistus kestävästä ruokajärjestelmäkumppanuudesta

1.10.2024

Kesäkuussa 2024 Seinäjoella pidetyssä FOODPathS (FOODPathS – Co-creating the prototype ‘Safe and Sustainable FOOD Systems PArTnersHip’) -hankkeen vuosikokouksessa hankekumppanit allekirjoittivat julistuksen, jossa he vaativat EU:n päätöksentekijöitä ja ruokajärjestelmän sidosryhmiä sitoutumaan kestävämpien ruokajärjestelmien edistämiseen. Julistuksessa esitettiin konkreettiset askeleet, joita EU:n on noudatettava Farm to Fork -strategian (F2F) tavoitteiden saavuttamiseksi osana vihreää kehitysohjelmaa.

Julistuksessa korostetaan seuraavia asioita kestävän ja oikeudenmukaisen ruokajärjestelmän saavuttamiseksi:

Osallistava hallinto paikallisella, kansallisella, Euroopan ja globaalilla tasolla on välttämätöntä, koska ruokajärjestelmät ovat monimutkaisia ja kytköksissä yhteiskuntiin, talouksiin ja kulttuureihin. Kestävyysmurroksessa *ruokajärjestelmäkeskeinen lähestymistapa* on keskeisessä asemassa. *Edistymisen seuranta ja kestävyysindikaattorit* auttavat mittaamaan ruokajärjestelmien suorituskykyä ja vahvistavat kansalaisten luottamusta instituutioihin.

Euroopan komission rahoittama FOODPathS-hanke pilotoi kestävää ruokajärjestelmäkumppanuutta, joka huomioi paitsi ihmiset myös planeetan ja ilmaston. Hankkeen vuosikokouksessa hankekonsortion edustajat sekä hankeen ohjausryhmän jäsenet arvioivat hankkeen etenemistä ja linjasivat tulevia toimia. Hankekonsortion kumppanit tunnustavat uuden oppimisen lisäksi hyvien käytäntöjen jakamisen tärkeyden. Rakenteilla olevan kumppanuuden tavoitteena on hyödyntää resursseja tehokkaasti ja maksimoida

tutkimusten ja verkostoitumisen vaikutus päällekkäisyyksiä välttäen.

Miksi kestävän ruokajärjestelmän kumppanuus on tarpeen?

Nykyiset ruokajärjestelmät Euroopassa ja maailmalla ovat kestämättömiä sillä globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutos, biodiversiteetin hupeneminen ja maaperän laadun heikkeneminen uhkaavat ruokaturvaa. Ruokajärjestelmät ovat monimutkaisia ja kietoutuvat tiiviisti yhteen yhteiskuntien, talouksien ja kulttuurien kanssa, mikä aiheuttaa vastarintaa muutoksille. Euroopan unionin uusi rakenteilla oleva kestävien ruokajärjestelmien kumppanuus Horizon Europe -ohjelmassa pyrkii vastaamaan näihin haasteisiin (Junkkari & Kallio, 2023; Junkkari & Mäki, 2024; Junkkari, 2024).

Julkilausuman mukaan kestävä siirtymä ruokajärjestelmissä vaatii toimia neljällä alueella: ruokailutottumusten, tuotantotapojen, hallinnon ja ruokajärjestelmien yhteyksien muuttamisessa. Tämä siirtymä edellyttää innovaatioita, tutkimusta, infrastruktuureja ja jatkuvaa oppimista, jotta siirtymää kohti kestäviä ruokajärjestelmiä voidaan vauhdittaa.

Kestävyyshaasteiden ratkaiseminen yhteistyössä ja käytännön toiminta

Kestävyyshaasteet ovat globaaleja ja koskettavat kaikkia ruokajärjestelmän toimijoita. Siksi kumppanuusverkoston täytyy olla laaja sisältäen sekä pieniä, keskisuuria että suuria toimijoita julkiselta, yksityiseltä, akateemiselta ja kansalaisyhteiskunnan sektoreilta. Näiden kumppaneiden on oltava paikallisesti aktiivisia, ja heidän toimintansa tulee yhdistyä kansallisesti ja globaalisti kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja ruokaturvan varmistamiseksi. Kestävä siirtymä tapahtuu kahdella tasolla: uusien kestävien toimintatapojen omaksumisen ja kestämättömien tuotanto- ja kulutustapojen vähittäisen lopettamisen kautta. Siirtymä on aloitettava heti, ja se tulee toteuttaa kaikilla ruokajärjestelmän tasoilla. Kaikkien sidosryhmien kuuleminen ja osallistuminen päätöksentekoon, paikalliselta globaalille tasolle, on avain siirtymän onnistumiseen.

FOODPathS-julistus Tutustu FOODPathS-hankkeeseen**Terhi Junkkari**
yliopettaja, projektipäällikkö FOODPathS (GA N°101059497) -projekti
SeAMK

Lähteet

Junkkari, T. (9.9.2024). *Eurooppalainen FutureFoodS-kumppanuushanke edistää ruokajärjestelmien kestävää tulevaisuutta*. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024090969833

Junkkari, T., & Kallio, K. (24.2.2023). *Eurooppalainen kestävän ruokajärjestelmän tutkimus- ja*

innovaatiotoiminnan kumppaniverkosto kiinnostaa laajasti. SeAMK verkkolehti. https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/kestavat-ruokaratkaisut/eurooppalainen-kestavan-ruokajarjestelman-tutkimus-ja-innovaatiotoiminnan-kumppaniverkosto-kiinnostaa-laajasti/

Junkkari, T., & Mäki, T. (25.1.2024). *Eurooppalaiset ruoka-alan toimijat yhdessä kehittämässä kestävää ja terveellistä tulevaisuutta.* SeAMK verkkolehti. https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/verkkolehti/eurooppalaiset-ruoka-alan-toimijat-yhdessa-kehittamassa-kestavaa-ja-terveellista-tulevaisuutta/